

Интервю с Jo Leinen: „Правата на човека – в сърцето на европейската идентичност“

Хартата на основните права ще придобие правна сила в съответствие с Договора за реформа. Тя ще бъде официално провъзгласена от Парламента, Съвета и Комисията на 12 декември в Страсбург. С какво Хартата касае гражданите на ЕС и по какво тя се отличава от съществуващата Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи?

Хартата, която посочва съвкупност от граждански, политически, икономически и социални права, е разделена на шест глави: Достойнство, Свободи, Равенство, Солидарност, Права на гражданите и Правосъдие. Хартата се явява израз на съпричасността на ЕС към защитата на правата на човека и основните свободи. Предлагаме Ви разясненията на Jo Leinen, член на групата на европейските социалисти и докладчик по темата.

Хартата на основните права беше подписана през 2000 г. в Ница. Защо седем години по-късно се налага тя да бъде официално провъзгласена? Какви промени настъпиха?

Хартата се явява неразделна част от новия договор от Лисабон, тоест тя ще придобие юридическа сила. По този начин, за първи път европейските граждани ще имат възможност да подават искове пред Съда на Европейските общности в Люксембург, като се позовават на своите права. Трите институции трябва да провъзгласят заедно Хартата като знак на официален акт. След приемане на договора петдесетте категории права и свободи ще станат част от законовата рамка на ЕС.

Договорът от Лисабон придава юридическа сила на Хартата: означава ли това, че ако например дадена държава-членка наруши правото на мирно събрание, срещу нея може да бъде подаден иск в Съда на Европейските общности в Люксембург?

Хартата се прилага единствено по отношение на действия и законодателни актове на ЕС, независимо от това дали изпълнението им се осъществява пряко от Комисията или на равнище държави-членки, областни или местни органи на управление. Тя не се отнася до действия с национален характер, които попадат в обхвата на националните актове за защита на основните права.

Как ще взаимодейства Хартата с Европейската конвенция за правата на човека (приета от Съвета на Европа през 1950 г.) Ако даден гражданин счита, че неговите основни права са нарушени, към кого следва да се

обърне: към Европейския съд за правата на човека в Страсбург или Съда на Европейските общности в Люксембург?

Хартата на основните права на ЕС е по-модерна и изчерпателна от Всеобщата декларацията за правата на човека, например. Хартата включва такива права като право на осигурено високо равнище на опазване на околната среда, право на защита на потребителите, право на добро публично администриране, право на защита на личните данни, а също така забранява репродуктивното клониране на човешки същества.

В Европа ние се радваме на двойна система на защита, което свежда до минимум пропуските в защитата на правата на човека: от една страна, тя е гарантирана от Хартата на основните права, а от друга - от Конвенцията за правата на човека на Съвета на Европа. Според мен, това е уникален факт.

Каква Вие лично оценявате значимостта на Хартата?

След Втората световна война, причинила смъртта на 50 милиона души, и потъпкването на правата на човека от нацистите, а след това и от комунистическите режими, считам, че защитата на правата на човека е неделима част от същността на Европа и представлява сърцевината на европейската идентичност. Това е което ни определя като европейци, от Полша до Португалия. Всички ние защитаваме цивилизационните стойности, изразени в Хартата.

Тя представлява крайъгълен камък на европейското обединение, защото е израз на Европа, която принадлежи на гражданите, а не единствено на Европа на пазарите и държавите.

Какъв е следващият етап?

Това е последният етап. Нещо, което очаквахме през последните петдесет години.